

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/115/2019
Identifikačné číslo spisu:	2316203087
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2316203087.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Čima a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Jany Zemkovej, PhD. v spore žalobkyne N. C. C., trvale bytom v X., W. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom v Šali, Jarmočná 2264/3, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody spôsobenej rozhodnutím orgánu verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 35C/68/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2019 sp. zn. 25Co/225/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 35C/68/2016-149 z 3. júla 2017 žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala náhrady škody v sume 15.558,74 eura s úrokom z omeškania vo výške 5,05% od 10. februára 2016 do zaplatenia zamietol. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, štátu náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že v spore sa žalobkyňa domáhala náhrady škody z titulu ušlého zisku spôsobenej rozhodnutím orgánu verejnej moci a to nezákonným rozhodnutím, za ktoré žalobkyňa považovala príkaz na domovú prehliadku vydaný sudcom pre prípravné konanie Špeciálneho súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica č. k. A.-XX-XXX/XX-XPšd-XX-XNttš-XX z 25. januára 2006 u obvineného N. R. E. (manžela žalobkyne), počas ktorej bola (okrem iného) zaistená aj peňažná hotovosť patriaca žalobkyni vo výške 23.700 USD. Žalobný nárok vyvodzovala z toho, že uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2T/45/2014 z 15. januára 2015 bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne právoplatne zastavené z dôvodu, že je nepochybné, že skutok nespáchal obžalovaný, čo má za následok,

že na všetky úkony, ako aj rozhodnutia vykonané v prípravnom konaní (vrátane príkazu na vykonanie domovej prehliadky) sa prihliada ako na úkony a rozhodnutia zrušené pre nezákonnosť, čím podľa žalobkyne bola naplnená jedna z podmienok pre uplatnenie nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) sp. zn. 4 MCdo 15/2009, ako aj Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08. Uplatnený nárok na náhradu škody podľa žalobkyne predstavoval ušlý zisk, ktorý jej vznikol v dôsledku obmedzenia výkonu vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom v jej výlučnom vlastníctve, ktoré boli zaistené pri domovej prehliadke vykonanej 1. februára 2006. Finančná hotovosť bola podľa jej názoru zaistená protizákonne a tiež protizákonne zadržovaná orgánmi činnými v trestnom konaní v čase od 1. februára 2006 do 28. júla 2015.

3. Súd prvej inštancie právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2 a § 17 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a § 100 ods. 1 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov) a vecne tým, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je osobitnou objektívnou zodpovednosťou (bez ohľadu na zavinenie). Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím sú: 1/ nezákonné rozhodnutie, 2/ vznik a existencia škody a 3/ príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. V nadväznosti na uvedené po zhodnotení všetkých skutkových okolností následne ustálil, že žalobkyňa v spore nepreukázala existenciu nezákonného rozhodnutia a vznik škody. Žalobkyňa za nezákonné rozhodnutie považovala príkaz na domovú prehliadku vydaný sudcom pre prípravné konanie Špeciálneho súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica č. k. A.-M.-M.-XX-XXX/XX-U.-iX-U.-XX z 25. januára 2006 u obvineného N. R. E. (manžela žalobkyne) v rodinnom dome vo M. č. XXX. V tejto súvislosti uviedol, že prokurátor predložil návrh na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky, nakoľko z dôkazov vyplývalo podozrenie, že vo vyššie uvedenej nehnuteľnosti sa nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie a to rôzne písomnosti súvisiace s trestnou činnosťou obvinených (poznámky s telefónnymi kontaktmi, bankové doklady patriace migrantom, finančné hotovosti získané z trestnej činnosti, mobilné telefóny a telefónne SIM karty, ktoré obvinení používali pri páchaní trestnej činnosti, zbrane alebo iné veci dôležité pre trestné konanie). Rodinný dom vo M. užíval obvinený a zároveň ho používal aj k občasnému ubytovávaniu nelegálnych migrantov. Podotkol, že pri vykonanej domovej prehliadke boli zaistené peňažné prostriedky patriace do výlučného vlastníctva žalobkyne, v dôsledku čoho mala v trestnom konaní postavenie zúčastnenej osoby (§ 45 Trestného poriadku).

4. Súd prvej inštancie následne s prihladením na argumentáciu žalobkyne, ktorá svoj nárok odvodzovala od právneho záveru vyplývajúceho z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 15/2009, ako aj z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08, sa stotožnil s názorom žalovanej, že súdny výklad o nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia pre účely zákona č. 514/2003 Z. z. a nároku nedôvodne obvinenej osoby na náhradu škody je neprípustné rozširovať na všetky rozhodnutia vydané v priebehu trestného konania pre účely zákona. Príkaz na domovú prehliadku (§ 100 ods. 1 Trestného poriadku) môže byť vydaný kedykoľvek v priebehu trestného stíhania, vylúčené dokonca nie je ani jeho nariadenie pred začatím samotného trestného stíhania. Zákonnosť príkazu na nariadenie domovej prehliadky a samotnej prehliadky ako takej nie je možné vyvodzovať z výsledku trestného konania, v ktorom bola prehliadka nariadená (v tom zmysle, že by skončenie trestného konania iným spôsobom ako vydaním právoplatného odsudzujúceho rozsudku malo znamenať aj nezákonnosť rozhodnutia o jej nariadení). V nadväznosti na uvedené konštatoval, že zo žiadneho z argumentov žalobkyne nevyplyva nezákonnosť rozhodnutia v podobe príkazu na nariadenie domovej prehliadky vo vzťahu k žalobkyňi ako zúčastnenej osobe. Poznamenal, že návrh na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky bol prokurátorom podaný v súvislosti s trestným konaním, v ktorom bolo obvinených osem osôb (vrátane manžela žalobkyne), pričom účelom domovej prehliadky v rodinnom dome vo M. č. XXX bolo zabezpečenie vecí dôležitých pre toto trestné konanie. Pokiaľ ide o samotnú domovú prehliadku, v konaní nebolo dokazované, že by jej vykonanie nemalo základ v právnom poriadku Slovenskej republiky. Domová prehliadka bola vykonaná v súvislosti s vyšetrovaním trestného činu a sledovala legitímny cieľ sledovania zločinnosti. V tomto kontexte uviedol, že Trestný poriadok proti príkazu na domovú prehliadku nepripúšťa opravný prostriedok, pričom o ochrane základných práv

a slobôd v tejto veci je oprávnený rozhodnúť ústavný súd (rozumej „Ústavný súd Slovenskej republiky“). Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by ústavný súd porušenie jej práv a zásah do jej slobôd v súvislosti s domovou prehliadkou konštatoval. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel teda k záveru, že zastavenie trestného stíhania voči jednému z obvinených (manželovi žalobkyne), ku ktorému došlo uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. januára 2015 sp. zn. 2T/45/2014, nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia a všetkých úkonov, ktoré sa na trestné konanie viazali. Podotkol, že ak by aj bolo možné konštatovať nezákonnosť jednotlivých úkonov a rozhodnutí vo vzťahu ku konkrétnemu obvinenému, voči ktorému bolo konanie zastavené, nie je zrejmé, na základe čoho by sa táto „nezákonnosť“ mala vzťahovať aj na ďalšie subjekty, ako v tomto prípade na žalobkyňu ako zúčastnenú osobu. Za irelevantnú preto považoval aj jej námietku týkajúcu sa jej postavenia ako manželky obvineného v trestnom konaní, ktorej majetok bol zaistený.

5. Vo vzťahu ku škode uplatnenej z titulu ušlého zisku, súd prvej inštancie poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 319/2008 z 28. apríla 2010, z ktorého právneho záveru vyplýva, že ušlý zisk je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto preukázané, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti). Dodal, že ide o stratu očakávaného prínosu, a to, o aký reálne dosiahnuteľný prospech poškodený prišiel. Náhrada škody sa určuje ako rozdiel medzi predpokladaným ziskom a nákladmi, ktoré bolo treba na jeho dosiahnutie vynaložiť. Závery, ktoré vyvodila judikatúra predovšetkým v podnikateľských vzťahoch, a to že pri určení výšky náhrady ušlého zisku sa vychádza z čiastky, ktorú by za obvyklých okolností (nebyť škodovej udalosti) poškodený vo svojej činnosti získal, s prihliadnutím k nákladom, ktoré by musel na dosiahnutie týchto výnosov vynaložiť, platia všeobecne pre určenie výšky ušlého zisku (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 2858/2015 z 20. októbra 2015).

6. Žalobkyňa si nárok na náhradu škody z titulu ušlého zisku uplatňovala v rozsahu úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, s odôvodnením, že škodu je treba vnímať ako ušlý zisk za nemožnosť zhodnocovania peňažných prostriedkov v jej osobnom vlastníctve prostredníctvom poberania úrokov, ale aj ako sankčný úrok voči štátu, ktorý svojvoľne a nezákonne zasiahol do jej vlastníctva. K tomu súd prvej inštancie uviedol, že takéto vymedzenie ušlého zisku v žiadnom prípade nezodpovedá jeho chápaniu v zmysle vyššie uvedených záverov súdnej praxe. Dodal, že žalobkyňa uvádzala, že peniaze vybrala z účtu z dôvodu nízkych úrokových sadzieb, avšak žiadnym spôsobom nebolo uvádzané, aké boli očakávania žalobkyne, pri splnení ktorých by opätovne realizovala vklad finančných prostriedkov na účet. I napriek tomu si nároky na ušlý zisk uplatnila odo dňa zaistenia peňažných prostriedkov. Žalobkyňa nepreukázala, že mohla dôvodne očakávať zväčšenie majetku v rozsahu uplatnenom žalobou, pokiaľ by nedošlo k zaisteniu finančných prostriedkov. Z dôvodu, že v spore nepreukázala splnenie zákonných predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu a to nezákonné rozhodnutie a vznik škody, považoval súd prvej inštancie za nadbytočné skúmať existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil právne ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a rozhodnutie o trovách štátu ustanovením § 155 CSP, vecne potom úspechom žalovanej a trovami štátu o tlmočnom (v súvislosti s právom strany sporu konať v materinskom jazyku).

7. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. januára 2019 sp. zn. 25Co/225/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 a j 2 CSP potvrdil. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania plnom rozsahu.

8. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení rozsudku. Na zdôraznenie správnosti a k uplatneným odvolacím námietkam uviedol, že v danom prípade nerozhodoval o nároku na náhradu škody pôvodne obvineného manžela žalobkyne N. R. E. z dôvodu jeho nezákonného trestného stíhania, ktoré bolo proti nemu vedené, kde by právne závery ústavného súdu uvedené v nálezoch z 24. marca 2011, sp. zn. II. ÚS 25/2011, boli plne aplikovateľné. Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu si uplatnila žalobkyňa, ktorá mala v trestnej veci postavenie zúčastnenej osoby, a to vzhľadom na jej výlučné vlastníctvo peňažných prostriedkov zaistených pri domovej prehliadke. V tomto kontexte dodal, že ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. sa týka nároku na náhradu škody účastníka konania, ktorý pojem Trestný poriadok nepoužíva. Podľa § 10 ods. 11 Trestného poriadku je však potrebné za takéhoto „účastníka“ v civilnoprávnom poňatí považovať aj zúčastnenú osobu podľa Trestného poriadku. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom žalobkyne, že pokiaľ ide o hmotnoprávnu podmienku pre priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, v prípade trestného stíhania platí, že ak bolo trestné stíhanie proti obvinenému zastavené, pretože skutok nepochybne nespáchal, má to rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť. Dodal, že žalobkyňa tiež dôvodila nálezom Ústavného súdu Českej republiky zo 17. júna 2008 sp. zn. II. ÚS 590/08, podľa ktorého je s nezákonnosťou uznesenia o vznesení obvinenia následne spojená nezákonnosť a vadnosť všetkých úkonov a rozhodnutí vykonaných v takomto trestnom konaní. Uvedený právny záver ústavného súdu však nie je možné uplatňovať paušálne, ale v každom prípade treba prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu. Za správny preto považoval odvolací súd záver súdu prvej inštancie, že zastavenie trestného stíhania voči manželovi žalobkyne nespôsobuje v danom prípade automaticky nezákonnosť príkazu na domovú prehliadku, resp. zaistenia finančnej hotovosti žalobkyne pri jej vykonaní. Podotkol, že domová prehliadka nebola vykonávaná len v súvislosti s trestným stíhaním manžela žalobkyne, ale bola vykonaná pri vyšetrovaní trestnej činnosti celej zločineckej skupiny predstavovanej celkom ôsmimi podozrivými osobami, v tom čase vrátane manžela žalobkyne. Účelom domovej prehliadky v rodinnom dome vo M. č. XXX bolo zabezpečenie vecí dôležitých pre toto trestné konanie, resp. osôb podozrivých zo spáchania trestnej činnosti prevádzachstva. Zdôraznil, že z vykonaného dokazovania (najmä z oboch odsudzujúcich rozsudkov Okresného súdu Trenčín z 28. januára 2014 sp. zn. 2T/114/2010 a z 15. októbra 2015 sp. zn. 2T/45/2014) jednoznačne vyplynulo, že rodinný dom vo M. č. XXX bol používaný na dočasné ukrývanie nelegálnych migrantov. Okolnosť, že trestné stíhanie nevyústilo v právoplatne odsudzujúci rozsudok manžela žalobkyne neznamena, že by bolo možné považovať celé trestné konanie za nezákonné, teda i považovať za nezákonnú vykonanú domovú prehliadku podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku. Zastavením trestného stíhania voči manželovi žalobkyne sa úkony v tomto trestnom konaní vykonané za účelom odhalenia a usvedčenia páchatel'ov organizovanej trestnej činnosti nestávajú automaticky nezákonnými, najmä ak neboli jednotlivé rozhodnutia vydané v priebehu tohto trestného konania pre nezákonnosť zrušené, resp. vzhľadom na povahu príkazu na domovú prehliadku a odňatia vecí pri nej vykonaného, voči ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, nebola nezákonnosť tohto príkazu resp. zásahu do práv žalobkyne pri ňom vykonaného konštatovaná ústavným súdom.

9. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj námietku žalobkyne týkajúcu sa tvrdenia, že príkaz na domovú prehliadku smeroval výlučne len proti manželovi žalobkyne. Z obsahu príkazu na domovú prehliadku, ako aj z odôvodnenia odsudzujúcich rozsudkov voči ostatným obvineným vyplýva, že predmetný príkaz bol vydaný pre účely usvedčenia aj ostatných obvinených spolupáchateľ'ov. V tejto súvislosti ďalej uviedol, že súd v konaní o nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonnosť tejto konkrétnej domovej prehliadky (pokiaľ ide o zásah do práv žalobkyne) sám (ako predbežnú otázku) konštatovať nemôže. Keďže v trestnom konaní bolo preukázané, že rodinný dom vo M. č. XXX bol využívaný na ukrývanie nelegálnych migrantov, odvolací súd bol toho názoru, že domová prehliadka bola v danom prípade nariadená opodstatnene. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že voči manželovi žalobkyne bolo trestné stíhanie zastavené. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval za správny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní existencie nezákonného rozhodnutia, ako základného predpokladu pre priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

10. Za správny považoval odvolací súd aj záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepreukázania vzniku škody na strane žalobkyne vo forme ušlého zisku. Konštatoval, že ak sa fyzická osoba domáha práva na náhradu škody z titulu ušlého zisku, musí preukázať, že predmetný zisk by mohla reálne dosiahnuť, ak by nedošlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo k jeho nesprávnemu úradnému postupu. Dôkazné bremeno v danom prípade spočívalo výlučne na žalobkyni. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa mala pôvodne časť peňazí na svojom účte v Tatra banke a. s., ktoré finančné prostriedky následne vybrala 4. augusta 2005. Pri domovej prehliadke konanej 1. februára 2006 bola v objekte rodinného domu nájdená hotovosť 23 700 USD, ktoré jej boli odňaté. Podľa názoru odvolacieho súdu z dokazovania nevyplynuli žiadne konkrétne skutkové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že odňatie a následné zaistenie finančných prostriedkov zasiahlo do konkrétneho priebehu deja vedúceho k určitému zisku. Na preukázanie ušlého zisku nestačí len všeobecná úvaha žalobkyne o možnom vplyve zaistenia peňažných prostriedkov na eventuálne možné výnosy. Dodal, že ušlý zisk spočívajúci v úrokoch zo zaistených peňažných prostriedkov totiž môže byť podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nahraditeľný len vtedy, ak by žalobkyňa v čase zaistenia týchto finančných prostriedkov mala s nimi reálne zámery, ktoré by napĺňala konkrétnymi úkonmi bezprostredne smerujúcimi k tomu tieto peňažné prostriedky konkrétnym spôsobom zhodnocovať, avšak tento svoj konkrétny zámer neuskutočnila len v dôsledku ich zaistenia. Okolnosť, že žalobkyňa stratila možnosť s finančnými prostriedkami počas trvania trestného konania disponovať, sama o sebe vznik škody nepredstavuje. Predmetné finančné prostriedky boli žalobkyni za daných okolností odňaté dôvodne a zákonne a ich odňatie na majetkovom stave žalobkyne nič nezmenilo. Zároveň nepovažoval za preukázané a opodstatnené ani tvrdenie žalobkyne, že by investovanie zaistených finančných prostriedkov do termínovaného vkladu v peňažnom ústave mohlo predstavovať, že takáto dispozícia bola očakávaným priebehom jej činnosti za obvyklých okolností (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 2973/2005 z 26. septembra 2007).

11. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj ďalšiu námietku týkajúcu sa tvrdenia, že žalobkyňa orgány činné v trestnom konaní opakovane žiadala o vrátenie odňatých peňažných prostriedkov, pretože sú jej výlučným vlastníctvom. V tejto súvislosti poukázal na to, že pokiaľ sa príslušné orgány takouto jej žiadosťou náležite nezaoberali, bolo by možné ich konanie považovať za nesprávny úradný postup, nakoľko za taký je možné považovať aj iné nekonanie príslušného orgánu, teda nevykonávanie úradného postupu. Avšak v tomto prípade v zmysle § 9 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. platí, že pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v nečinnosti pri výkone verejnej moci možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prieskumy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieskumy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov alebo z právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti, ktorým ústavný súd konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov, resp. pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľa policajného zboru, povereného príslušníka policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prieskumoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa policajného zboru, povereného príslušníka policajného zboru, vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy prokurátorom. Aj v prípade nesprávneho úradného postupu totiž platí, že súd rozhodujúci o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, sám o otázke, či v danom prípade k nesprávnemu úradnému postupu došlo, nie je oprávnený rozhodovať, ale môže vychádzať len z niektorého z vyššie uvedených rozhodnutí, ktorá podmienka však v danom prípade splnená nebola. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa vznik škody vo forme ušlého zisku spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom v konaní nepreukázala. Podotkol, že ďalej by už bolo nepodstatným skúmať, akým spôsobom si výšku ušlého zisku vypočítala. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil právne ustanoveniami podľa § 396 ods. 1, § 262 a § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v celom rozsahu.

12. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie,

ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Argumentovala tým, že od začiatku označila za nezákonné rozhodnutie príkaz na domovú prehliadku A.-M.-M.-XX-XXX/XX-XW.-XX-XNttš-XX z 25. januára 2006, vydaný sudcom Špeciálneho súdu v Pezinku v rámci trestného konania vedeného pod ČVS: PPZ-4/HCP-OV/2005, v ktorom mala ako vlastníčka zaistených finančných prostriedkov v rámci domovej prehliadky vykonanej na základe tohto príkazu postavenie zúčastnenej osoby. V trestnom konaní bol jedným z obvinených jej manžel N. R. E., voči ktorému bolo uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. januára 2015 sp. zn. 2T/45/2014 trestné stíhanie zastavené, lebo bolo nepochybné, že skutok tento obvinený nespáchal. S poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (4 MCdo 15/2009) následne tvrdila, že uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. januára 2015, sp. zn. 2T/45/2014 bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené, a teda podľa jej názoru došlo ku konštatovaniu nezákonnosti uznesenia vyšetrovateľa policajného zboru. Spornou právnou otázkou, ktorej vyriešenie má podľa názoru dovolateľky zásadný dopad na výsledok sporu bola otázka, či zastavenie trestného stíhania, ktoré má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia pre nezákonnosť spôsobuje nezákonnosť všetkých úkonov, vykonaných len v spojitosti s trestným stíhaním konkrétnej osoby, voči ktorej bolo trestné konanie zastavené (i), a ak áno, či rozhodnutie o zastavení trestného stíhania má rovnaké dôsledky ako zrušenie rozhodnutí a úkonov vydaných a vykonaných v spojitosti s trestným stíhaním konkrétnej osoby, voči ktorej bolo toto trestné stíhanie zastavené pre ich nezákonnosť (ii)“.

13. K vymedzeným právnym otázkam opätovne poukázala na právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08 zo 17. júna 2008, z ktorého (okrem iného) vyplýva, že „pokiaľ sa v akejkoľvek fáze trestného konania ako kontinuálneho procesu zisťovania a overovania skutočností rozhodných pre posúdenie konania obvineného a jeho hodnotenia z hľadiska trestnoprávných noriem ukáže, že účel trestného konania nemôže byť naplnený, alebo že obvinený sa trestnej činnosti nedopustil, je treba považovať za vadné všetky úkony, ktoré boli v trestnom konaní vykonané. Ak sa preukáže, že samotné trestné stíhanie bolo nedôvodné, platí tento záver pre všetky úkony a inštitúty, ktoré sa k trestnému stíhaniu viazali“. Podľa názoru žalobkyne uvedený právny názor sa vzťahuje aj na situáciu, kedy dôjde k zastaveniu trestného stíhania voči jednému z obvinených, v dôsledku čoho je potrebné považovať všetky úkony trestného konania vykonané v súvislosti s trestným stíhaním tejto osoby za nezákonné, keďže nikdy nemali byť vykonané. Z uvedeného dôvodu považovala za nesprávny právny názor odvolacieho súdu uvedený v bode 24 odôvodnenia rozsudku, z ktorého vyplýva, že zastavením trestného stíhania voči manželovi žalobkyne sa úkony v tomto trestnom konaní vykonané za účelom odhalenia a usvedčenia páchatel'ov organizovanej trestnej činnosti nestávajú automaticky nezákonnými, najmä ak neboli jednotlivé rozhodnutia vydané v priebehu tohto trestného konania pre nezákonnosť zrušené, resp. vzhľadom na povahu príkazu na domovú prehliadku a odňatie veci pri nej vykonaného, voči ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, nebola nezákonnosť tohto príkazu, resp. zásahu do práv žalobkyne pri ňom vykonaného konštatovaná ústavným súdom.

14. Následne žalobkyňa argumentovala tým, že s vyššie uvedenými právnymi otázkami súvisí aj otázka, „či bol príkaz na domovú prehliadku vydaný v súvislosti s trestným stíhaním manžela žalobkyne“(iii). Podľa jej názoru, príkaz na domovú prehliadku smeroval výlučne len proti manželovi žalobkyne, preto samotné vydanie príkazu a vykonanie domovej prehliadky bolo ako celok nezákonné (nakoľko smerovalo voči obvinenému, u ktorého nebola v konečnom dôsledku preukázaná trestná činnosť), lebo uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. januára 2015, sp. zn. 2T 45/2014 bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené. Nezákonne boli zaistené peňažné prostriedky žalobkyne, ktorá bola v postavení zúčastnenej osoby, z čoho vyplýva, že tento príkaz nemal byť vôbec vydaný a následne nemala byť ani vykonaná domová prehliadka. Z uvedeného dôvodu za nesprávny považovala názor odvolacieho súdu uvedený v bode 24 odôvodnenia rozsudku, že z obsahu príkazu a vydaných odsudzujúcich rozsudkov voči ostatným obvineným je zrejmé, že bol vydaný pre účely usvedčenia aj ostatných obvinených spolupáchateľ'ov. Uvedené argumenty podľa názoru dovolateľky nemajú vplyv na vydanie samotného príkazu, keďže je potrebné zákonnosť tohto rozhodnutia posudzovať vo vzťahu k času, kedy bolo vydané, pričom nemožno jeho zákonnosť odôvodňovať skutočnosťami zistenými až po vykonaní príkazu na domovú prehliadku.

15. Napokon nesúhlasila s názorom súdov nižších inštancií, že vznik škody z titulu ušlého zisku v konaní nepreukázala. V tejto súvislosti uviedla, že peňažné prostriedky mala na ročnom termínovanom účte v banke, pričom z jej výpovede vyplynulo, že ich chcela opäť vložiť na obdobný účet, čo však v dôsledku ich zaistenia pri domovej prehliadke nebolo možné. Z týchto okolností možno usudzovať, že nebyť vydania príkazu na domovú prehliadku, uložila by ich na termínovaný účet v banke, z čoho by následne poberala finančný profit, pričom tieto skutočnosti podľa názoru žalobkyne neboli v konaní vyvrátené. Navrhla zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

16. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

17. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia (§ 438 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1 a 3 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nedôvodné.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

24. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1

CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

25. Po preskúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitostí vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolené právne otázky (i) a (ii) spĺňajú uvedené náležitosti vymedzenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a od ich vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej.

26. Podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

27. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

28. Podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

29. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

30. Zmyslom a účelom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) ustanoviť podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré bolo neskôr posúdené ako nezákonné.

31. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 vety prvej zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia a doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Za správny treba považovať výklad, v zmysle ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto

rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že buď nejde o trestný čin, alebo podozrenie zo spáchania trestného činu (konkrétnou osobou) sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania. Aj napriek tomu, že pojem nezákonné rozhodnutie nie je v zákone definovaný, je však možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z medzinárodnej zmluvy a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 20/2009 z 30. mája 2011, nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 159/2012 z 3. júla 2012).

32. Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 vety prvej zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu (R 37/2014).

33. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že nárok na náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. si žalobkyňa uplatnila z dôvodu, že v trestnom konaní vedenom Úradom hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Banská Bystrica sp. zn. PPZ-4/HCP-OV/2005 mala postavenie zúčastnenej osoby v zmysle § 45 Trestného poriadku. K zaisteniu finančných prostriedkov vo výlučnom vlastníctve dovolateľky došlo počas domovej prehliadky vykonanej v rodinnom dome vo M. č. XXX, na základe vydaného príkazu sudcom pre prípravné konanie Špeciálneho súdu Pezinok pod č. A.-M.-M.-XX-XXX/XX-XPšd-XX-XNttš-XX, pri ktorej okrem iných huteľných vecí bola zaistená hotovosť vo výške 23 700 USD. Následne uznesením Okresného súdu Trenčín z 30. apríla 2015 sp. zn. 2T/45/2014 s právoplatnosťou od 2. mája 2015, súd rozhodol o vrátení zaistených finančných prostriedkov dovolateľke v celkovej sume 23 700 USD.

34. Súd nižších inštancií žalobu zamietli z dôvodu nepreukázania existencie nezákonného rozhodnutia dovolateľkou, ako aj vzniku škody z titulu ušlého zisku. Správne na základe zhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že zastavenie trestného stíhania voči manželovi žalobkyne (uznesením Okresného súdu Trenčín z 15. januára 2015 s právoplatnosťou od 7. februára 2015) nespôsobuje zároveň nezákonnosť vydaného príkazu na domovú prehliadku, resp. odňatia finančných prostriedkov, pretože domová prehliadka nebola vykonávaná len v súvislosti s trestným stíhaním manžela žalobkyne, ale bola vykonaná v súvislosti s vyšetrovaním trestnej činnosti zločineckej skupiny pozostávajúcej z ôsmich podozrivých osôb (vrátane manžela žalobkyne) zo spáchania trestného činu prevádzachstva. Účelom vykonanej domovej prehliadky v rodinnom dome dovolateľky a jej manžela bolo zabezpečenie vecí dôležitých pre trestné konanie. Z oboch odsudzujúcich rozsudkov Okresného súdu Trenčín z 28. januára 2014 sp. zn. 2T/114/2010 a z 15. októbra 2015 sp. zn. 2T/45/2014 jednoznačne vyplynulo, že rodinný dom vo M. č. XXX bol používaný na dočasné ukrývanie nelegálnych migrantov. Okolnosť, že trestné stíhanie nevyústilo do právoplatne odsudzujúceho rozsudku manžela žalobkyne, automaticky neznamená, že by vykonaná domová prehliadka bolo možné považovať za nezákonnú, vzhľadom na povahu príkazu na domovú prehliadku a odňatie vecí pri nej vykonaného, voči ktorému nie je prípustný opravný prostriedok.

35. Domová prehliadka je osobitným zásahom do nedotknuteľnosti obydlia, možno ju uskutočniť len pre účely trestného konania, na písomný príkaz sudcu a spôsobom ustanoveným zákonom. Ak sudca pre prípravné konanie vydá v trestnom konaní príkaz na domovú prehliadku, neprichádza do úvahy preskúmvanie jeho (dostatočnej) odôvodnenosti orgánom činným v trestnom konaní (polícia, dozorujúca prokuratúra) a ani iným orgánom prokuratúry (generálna prokuratúra), pretože je to práve súd (sudca pre prípravné konanie), ktorého úlohou je garantovať tak zákonnú, ako aj „ústavnú“ opodstatnenosť domovej prehliadky (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 37/2016 z 2. februára 2016, publikované v Zbierke nálezov a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 39/2016).

36. Podstatným aspektom pri skúmaní ospravedlniteľnosti zásahu do domovej slobody je zodpovedanie otázky, či bol dostatok podkladov na jej nariadenie, pričom odôvodnenie príkazu na domovú prehliadku má osvedčovať dôvodné podozrenie (nie absolútnu istotu) o prítomnosti vecí dôležitej pre trestné konanie v dotknutom obydli (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 121/2020 z 2. apríla 2020, publikované v Zbierke nálezov a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 56/2020).

37. S ohľadom na vyššie uvedené možno teda ustáliť, že aj z pohľadu naplnenia účelu trestného konania je na mieste skôr reštriktívny (zuzujúci) výklad a teda, že zastavenie trestného stíhania má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia len vo vzťahu ku konkrétnej osobe obvinenej, nie aj vo vzťahu k osobe zúčastnenej v trestnom konaní (i), o ktorej vine sa v trestnom konaní vôbec nerozhoduje. Zastavenie trestného konania nespôsobuje žiadne dôsledky ako zrušenie rozhodnutí a úkonov vydaných a vykonaných v spojitosti s trestným stíhaním konkrétnej osoby, voči ktorej bolo toto trestné stíhanie zastavené pre ich nezákonnosť (ii).

38. Dovolací súd na zdôraznenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia uvádza, že nárok na náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu patrí manželovi žalobkyne, ktorý bol obvinený v trestnom konaní, ktoré následne skončilo jeho zastavením z dôvodu, že bolo nepochybné, že skutok nespáchal. Dovolateľka v spore, ako zúčastnená osoba v trestnom konaní, u ktorej došlo k zaisteniu a odňatiu finančných prostriedkov patriacich do jej výlučného vlastníctva, nepreukázala jeden zo zákonných predpokladov pre uplatnenie nároku na náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu z dôvodu neexistencie nezákonného rozhodnutia. Príkaz na domovú prehliadku nebol zrušený alebo zmenený orgánom, ktorý ho vydal, jeho vydaniu predchádzalo vyšetrovanie v obzvlášť závažnej trestnej činnosti pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a Trestného zákona, ako aj pre trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice a prevádzachstva podľa § 171a ods. 1 a 3 Trestného zákona. Proti manželovi (N. R. E.) dovolateľky, ale aj ďalším osobám bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie za pokračujúci trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1 a 4, písm. b/, ods. 5 Trestného zákona a pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona. Z odôvodnenia príkazu na domovú prehliadku je nepochybné, že domová prehliadka v rodinnom dome patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, bola nariadená v rámci vedeného trestného stíhania a po vznesení obvinenia, za účelom zaistenia dôkazov pre účely dokazovania v trestnom konaní. Uvedené skutočnosti správne posúdili aj súdy nižších inštancií, s ktorým záverom sa dovolací súd stotožnil.

39. K právneho záveru vyplývajúceho z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. ÚS 590/08 zo 17. júna 2008, na ktorý dovolateľka opätovne poukázala v dovolaní, dovolací súd uvádza, že uvedený právny záver nie je možné aplikovať vo vzťahu k dovolateľke ako zúčastnenej osobe v trestnom konaní, s ktorou argumentáciou žalobkyne sa súdy nižších inštancií náležite vysporiadali. Predmetom konania pred českým ústavným súdom bolo posúdenie otázky odškodnenia za výkon väzby v trestnom konaní, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom. Z právnej vety nález vyplýva, že „pre účely odškodnenia väzby nemožno izolovane posudzovať väzbu a samotné trestné stíhanie. Pokiaľ sa trestné stíhanie ukáže vzhľadom na konkrétne skutkové okolnosti ako nedôvodné, navyše v kontexte stíhania pre podozrenie zo spáchania verbálneho trestného činu, je nedôvodná tiež samotná väzba ako prostriedok smerujúci k vyšetrovaniu údajnej trestnej činnosti“. Uvedený právny názor nie je však aplikovateľný na daný prípad, lebo sa týka iných skutkových okolností a predovšetkým obvinenej, t. j. osoby odlišnej od dovolateľky (zúčastnenej osoby). Nesúhlas dovolateľky s odôvodnením uvedeným v bode 24 napadnutého rozhodnutia preto nemožno považovať za opodstatnený.

40. V spore o náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. pritom súd zásadne nie je oprávnený sám posudzovať (ne)zákonnosť vydaného rozhodnutia v inom konaní, vychádzajúc z prezumpcie správnosti vydaného rozhodnutia. Existencia nezákonného rozhodnutia je tak splnená len vtedy, ak bolo vydané rozhodnutie ako nezákonné zrušené alebo zmenené príslušným orgánom.

41. K tretej dovolateľkou vymedzenej otázke „či bol príkaz na domovú prehliadku vydaný v súvislosti s

trestným stíhaním manžela žalobkyne“(iii), napokon dovolací súd uvádza, že táto otázka nespĺňa náležitosti prípustnosti dovolacieho dôvodu a jeho vymedzenia v zmysle § 432 ods. 2 CSP. Skutkové okolnosti týkajúce sa opodstatnenosti vydania príkazu na domovú prehliadku nie je oprávnený posudzovať súd v spore o náhradu škody a už vonkoncom nie dovolací súd, ale orgány činné v trestnom konaní. Od ich posúdenia nezáviselo napadnuté rozhodnutie v danej veci, preto vo vzťahu k tejto otázke dovolací súd nepovažoval dovolanie za prípustné (§ 447 písm. f/ CSP).

42. S ohľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že súdy nižších inštancií otázkou nepreukázania zákonného predpokladu zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone verejnej moci, spočívajúceho v neexistencii nezákonného rozhodnutia (vo vzťahu k dovolateľke ako zúčastnenej osobe v trestnom konaní) správne právne posúdili, preto dovolanie ako nedôvodné bolo zamietnuté v súlade s § 448 CSP.

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy konania nevznikli, preto v súlade so zásadou hospodárnosti konania v spojení so zásadou analógie (čl. 4 v spojení s čl. 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania žalovanej nepriznal (R 72/2018).

44. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.